

ÚŘAD PRO SMYSLUPLNOU EXISTENCI

Stanislav Ertl, ml.

Podle této krátké povídky o jednom občanovi a jeho občanské povinnosti vznikl v roce 1996 též krátký hraný film amatérského střihu. Carola B' povídku ohodnotila jako "Slušné fanzinové dílo".

Řekl: „Doufám, že víte, že jste pro společnost nepřínosný.“ Také řekl: „Sledujeme vás už delší dobu a máme za to, že nadále by šlo už jen o plýtvání penězi daňových poplatníků. Tomu snad rozumíte, nebo ne?“ Jako daňový poplatník jsem musel přitakat.

„To jsem rád, že jste rozumný,“ zamumlal, když si zapaloval doutník. „Většina lidí se tomu zcela nesmyslně brání a tak...“ Mávl rukou. „Však to znáte!“

„Znám,“ odtušil jsem.

Odklepl popel. „Víte,“ řekl nešťastným tónem, „skutečně jsme se snažili něco nalézt...“

„Nemusíte se omlouvat,“ řekl jsem, mžouraje do ostrého světla stowattové žárovky, za níž ukrýval svou tvář. „Kdybych si myslel něco jiného, jistě bych na vaši pozvánku nereagoval kladně. Prostě bych nepřišel.“

„Ale vy jste tu,“ zašeptal a povolil si uzal na kravatě.

„Ano, přišel jsem, neboť to je to nejmenší, co mohu pro společnost udělat.“

„Jsem na vás hrdý,“ řekl do kolečka modravého dýmu a myslel to naprosto upřímně.

Zrozpačitěl jsem. Možná jsem i trochu zčervenal. Běžně se červenám, ale pravdou je, že jsem hrdost na sebe sama cítil také.

„Jste zbytečně skromný,“ řekl na to úředník. „Kdyby byl každý zodpovědný jako vy...“ Nedořekl, jen se zahloubil do jednoho z tiskopisů, jež se mu ve zdánlivém chaosu povalovaly na stole.

„Jenže,“ zamumlal mrzutě, „tabulky definují skromnost i zodpovědnost jako základní lidskou normu.“ Otočil pár stránek v šanonu. „Jako obyčejnost.“

Pak řekl s povzdechem: „Jste normální, pane, a je to škoda.“ Opřel se o lokty, popel potřísnil bělost papíru. „Mít trochu výjimečnosti, nadání... talentu... Mohli bychom pak nařídít vaši internaci ve Stanici...“

„Na chov? Nebo tak nějak?“ zeptal jsem se.

Přikývl. „Nucená reprodukce... Je tam spousta skvělých jedinců, to mi věřte! Umělci, potenciální vědci, politici, administrátoři...“

„Administrátoři?“

„Vy se divíte, ale administrativu člověk musí mít také, jak se říká, v krvi.“

„Škoda...“

„Ano, škoda... Jak jsem říkal, jsou to samí skvělí, *potenciálně* skvělí lidé. A všichni seděli tam, kde sedíte vy. Na té samé židli. Všichni stejně nepřínosní jako vy. A přesto jsme pro ně uplatnění našli díky jejich DNA... Jenže vy, pane, jste nejen neproduktivní, ale i hluboce průměrný.“

Vstal ze židle a posadil se proti mně na stůl, takže na něj dopadalo zespona ostré světlo

lampy. Vypadal démonicky, takto osvícen.

„Skutečně jste se v šesti letech ještě počurával?“ zeptal se. Snad chtěl usvědčit spisy ze lži, ale ty se nemýlí nikdy.

„Počurával,“ přitakal jsem. „A na vojně jsem plakal, řekl bych,“ upřesnil jsem pro jistotu.

„A nevzpomínáte si na něco výjimečného?“

„Například?“

„Třeba jste uměl už v pěti letech číst a nějakým nedopatřením se to do papírů nedostalo.“ V hlase mu zazněla naděje. Slabounká naděje modlící se k totemu *co kdyby?*

„Neuměl.“

Naděje umřela v jediném výdechu, totem byl vyvrácen nájezdem reality.

„Určitě ne?“

„Určitě.“

Poklepával prsty na desku stolu. Snad to bylo náhlé vnuknutí, když řekl: „Opakujte stále do kola po mně tuto větu: *Šel pštros s pštroscí a pštrosáčaty pštrosí ulicí.*“

Zapletl jsem se už v druhém kole. Přitom jsem se snažil nikam nespěchat a vyslovovat pečlivě.

„A co stříkačky?“

„Jaké stříkačky?“

„Stříbrné stříkačky, přeci!“

„Myslíte ty, co stříkají přes střechy?“

„Ano, ty! Stříbrné stříkačky, co stříkají přes stříbrné střechy!“

„Tak to bych také nezvládl,“ řekl jsem po chvíli zamyšlení.

Úředník si mlčky promnul obličej. Jako by za pár minut našeho sezení zestárl o celá desetiletí. Ztěžka se sesunul se stolu, proud světla namířil do stropu a kolem velkého hydrantu na vykachličkované zdi se vrátil na své místo.

„Je mi to líto,“ šeptal při tom spíše k sobě. „Vážně je mi to moc líto.“

Povzbudivě jsem se na něj usmál. „No tak, děláte přece svoji práci, děláte ji dobře,“ řekl jsem.

„Kdybyste měl aspoň děti...“ Byl evidentně zoufalý a chytal se každého stébla. „No tak, vzpomínejte, člověče! Nezralá studentská láska, nehoda při prvním pohlavním aktu... Nic takového?“

Zavrtěl jsem hlavou a rukou si smetl smítko z klopy saka.

„Vážně ne? Mládí a nezkušenost, to byste se divil, kolik vám podobných to už zachránilo!“

„Ne, nejsem si vědom.“

„Přece mi, chlape, nechcete tvrdit,“ četl ve mně jako v otevřené knize, „že jste se s žádnou nikdy...“ Nejspíš mě prozradil můj výraz.

„Ne, s žádnou,“ ujistil jsem jej. Pak jsem si vzpomněl na slova z brožurky, kterou mi Úřad poslal laskavě i s pozvánkou. „Jsem, zdá se, nereproduktivní. Ovšem za c), řekl bych. Ano, nereproduktivní za c).“

Vyvalil na mě oči. „Za jaké cé?“

„Cé jako Cyril, přece!“ Byl zřejmě velmi vyčerpán, že si nespojil tak zjevné. Vytáhl jsem brožurku z kapsy, rychle nalistoval příslušnou stránku a četl: „c) *Subjekt je po fyzické stránce plně potentní a jeho nereproduktivnost spočívá v nedostatku sebevědomí, komplexech, charakteru, atraktivitu či jiné (doplňte jaké) – Nehodící se škrtněte. Tak to tam máte, skutečně!*“

Položil jsem opatrně brožuru před něj. V očích mu blýsklo pochopení. „Ach ano,“ vzdychl. „Omluvte mě, dneska to byl vážně dlouhý den.“

„Samozřejmě, že chápu, jste přece také jenom člověk, no ne?!“

Nadechl se k další otázce, jež mě mohla vytrhnout ze spáru Úřadu pro smysluplnou existenci. Předběhl jsem ho: „Nevím o žádné kamarádce, která by alespoň prohlásila, že se mnou udržuje intimní styky s možností početí.“

Vydechl. Pak jej najednou napadlo: „Počkejte, mám sestru! Kdybych ji požádal... Jde přeci o pouhou formalitu, podpis, nic víc... Co vy na to?“

„Pochybuji,“ řekl jsem skepticky.

„Myslíte? Ona je vážně moc hodná!“

„Myslím.“

„Takže na zachování rodu a pokolení to také neuhrajeme...“

„Ne, zdá se, že ne.“ Položil jsem si na kolena aktovku a vyndal z ní několik notářsky ověřených listin. „Tady jsem si dovolil, když jsem dostal vaši pozvánku, donést závěť a podobné věci. V té knížečce psali, že to chcete.“

„Správně, velmi správně,“ zamumlal. „Podepíšete mi to, prosím? Tady... Výborně. A ještě kopii... Díky.“

Vyndal z šuplíku masivní Smith & Wesson. Pětačtyřicítka, odhadoval jsem, přestože se ve zbraních příliš nevyznám.

„Vážně je mi to líto,“ řekl, když kontroloval bubínek.

„Není proč,“ odpověděl jsem jemně. Kdybych nedostal pozvánku, přišel bych v dohledné době sám.“

„Skutečně?“

„Čestně.“

Vyhodil jeden náboj z komory. Byl lesklý, mastný, vzrušivý.

„Jste mi sympatický,“ řekl při tom. „Oblíbil jsem si vás.“ Zacvakl bubínek do rámu a několikrát jím protočil. Natáhl kohoutek a opatrně zbraň položil na stůl. „Společnost si cení lidí, kteří mají štěstí,“ dodal významně. Podal mi ruku. „Doufám, že mohu říct *na shledanou*, jestli mi rozumíte.“

Usmál jsem se na něj. „Při šanci jedna ku pěti?“

„Já vím, to říká každý, že jsem snílek...“ Vypnul kameru v rohu. „Ale přesto,“ řekl, když se zvedal, „přesto na shledanou.“